

Bifångst av tumlare

Bifångster i garnfiske är tyvärr ett av de främsta hoten mot populationer av småvalar i hela världen. Det är synd eftersom garnfiske i övrigt är ett av de mest naturvänliga sätten att fiska, med hög selektivitet och liten inverkan på naturmiljön i övrigt.

I korthet beror bifångst på att valen av någon anledning inte upptäcker nätet, eller i alla fall inte upplever nätet som ett hot, och därför simmar för nära och fastnar. När valen inte kan komma upp till ytan för att andas så drunknar den.

Här vill vi sammanfatta de metoder som kan vara aktuella för att minska risken för att småvalar fastnar i fiskegarn, med särskild fokus på tumlare i Östersjön.

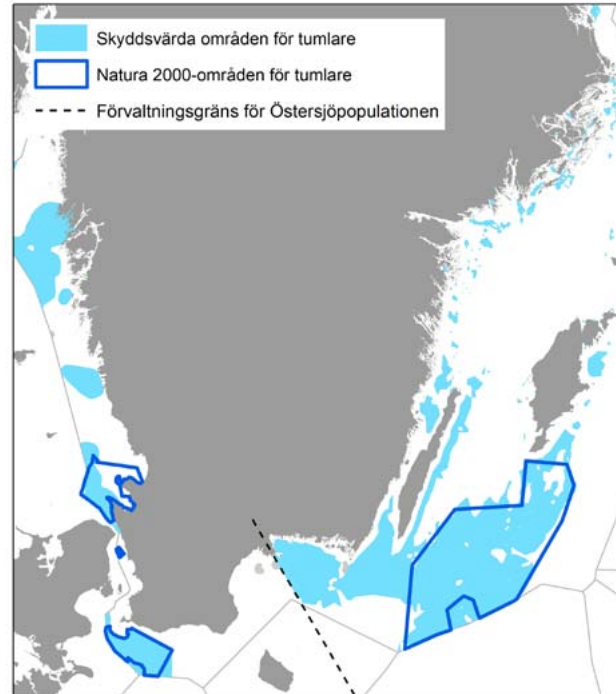

Målet med de flesta metoder för minskning av risken för bifångst är att minska risken för kontakt mellan djur och fiskeredskap. De metoder vi tar upp här är:

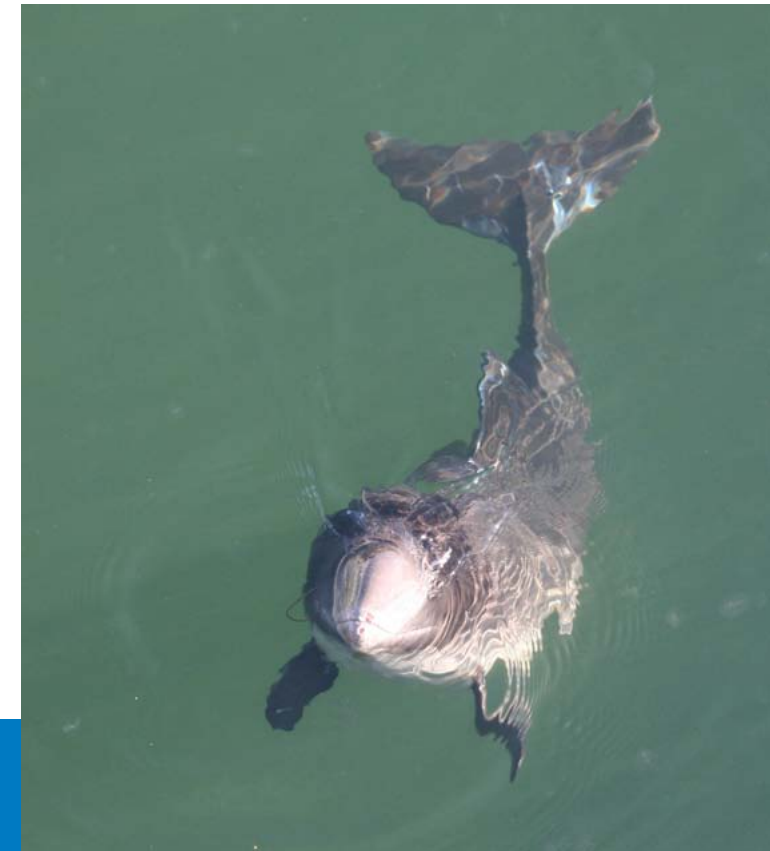
- Minskning av fiskeansträngningen
- Stängda områden
- Pingers
- Alternativa redskap
- Minska förluster av redskap

Tumlaren i Östersjön

Populationen av tumlare i Östersjön är separat från de i danska Bälthavet och Kattegat samt Skagerrak och Nordsjön. Av olika anledningar har populationen i Östersjön minskat kraftigt sen mitten av 1900-talet, och nu återstår bara omkring 500 individer. För att rädda Östersjötumlarna måste vi vidta effektiva åtgärder nu, innan det är för sent.

METODER FÖR ATT MINSKA RISKEN FÖR BIFÅNGST AV TUMLARE

Alternativa fiskeredskap

Ett sätt att minska fiskeansträngningen med redskap som har hög risk för bifångst (i det här fallet främst sätta garn) är att ersätta dem med alternativa redskap. I Östersjön har man främst fokuserat på burar för fångst av torsk och plattfisk. Denna utveckling drivs egentligen främst av problemet med säl som tar fångst ur fiskenät, men gynnar även tumlare då burfiske inte orsakar bifångst. Burarna är ännu inte tillräckligt effektiva för att helt kunna ersätta nätfisket, men utvecklingen går hela tiden framåt. Även långlinor kan i viss utsträckning ersätta nätfiske för att undvika bifångst av tumlare, och vissa tester har gjorts, men viss försiktighet får iakttas eftersom långlinor kan orsaka bifångst av sjöfågel.

Fiskare Bengt Larsson i Blekinge med sina burar

Minska förluster av fiskeredskap

Förlorade fiskenät som ligger kvar i havet fortsätter att fånga fisk och andra organismer, som till exempel tumlare, under lång tid. Olika projekt jobbar med att dragga upp gamla förlorade nät, och olika lösningar för att minska förlusterna av redskap är under utveckling. Läs mer på www.marelittbaltic.eu.

Pingers

Pingers är små batteridrivna apparater som fästs vid fiskegarn och avger ljud med syfte att skrämma eller uppmärksamma tumlare på nätet så att de inte simmar för nära och fastnar. I Östersjön har problemet länge varit att säl använder ljuden från pingers för att lokalisera nät där de sedan plockar fiskarens fångst. Nyligen har forskare utvecklat pingers som utnyttjar det faktum att tumlare hör högre frekvenser än säl. Det gör att man kan tillverka pingers som säl inte hör, men som fortfarande har önskad effekt på tumlare. Flera typer av sådana här pingers testas just nu i stor skala och om dessa tester ger goda resultat ser vi dessa "sälsäkra" pingers som ett viktigt verktyg för att minska risken för bifångst av tumlare i Östersjön.

För att pingers verkligen ska minska bifångsterna krävs det att man använder dem på rätt sätt. Avstånden mellan pingers på näten ska vara rätt, och batterierna måste bytas med jämna mellanrum. När det gäller pingers måste man också beakta att utbredd användning kan göra att tumlare trängs ut från området, och om det är ett viktigt habitat kan detta få effekter på populationsnivå. Man måste också ta hänsyn till kostnaden för inköp av pingers och batterier.

Brittisk fiskare med en s.k. Banana pinger.

Minskning av fiskeansträngning

Om alla andra faktorer är desamma, så är risken för bifångst proportionell mot fiskeansträngningen med en viss typ av redskap. Därför är total fiskeansträngning ofta en bra indikator för bifångstrisk och att minska fiskeansträngningen leder allra oftast till minskad bifångstrisk.

I fisken som regleras genom kvotsystem kastas generellt mer fisk över bord och man har också mer bifångster, än i fisken som regleras genom begränsning av ansträngningen. I många områden förekommer också konflikter mellan mobila och stationära redskap.

I Östersjön minskar just nu fiskeansträngningen med nät av andra anledningar än just skydd av tumlare. Det handlar främst om en nedgång i tillgången på torsk och plattfisk, samt problem med säl som tar fångsten ur näten och förstör redskap. Detta leder till att många fiskare tvingas sluta fiska helt, eller ställa om till andra fångstmetoder.

Stängda områden

Områden som helt eller delvis stängs för fiske är ett sätt att minska fiskeansträngningen i viktiga områden, och har stor potential för effektiv minskning av bifångstrisken, förutsatt att området är tillräckligt stort och förutsatt att fiskeansträngningen inte bara flyttar till ett annat område. Dock är sådana restriktioner ofta impopulära bland fiskare och därför svåra att genomdriva, trots att de kan vara fördelaktiga både för tumlare och för fiskpopulationers utveckling i området.

Totala fiskestopp genomförs ofta inte i bevarandesyfte förrän en art eller population är starkt hotad, och kommer då ofta för sent för att rädda situationen.